

Tướng Lê Văn Hưng và Những Sự Thực ở Chiến Trường An Lộc trong Mùa Hè 1972

Quan niệm hành quân của Đại tá LQL là tăng viện Lữ đoàn 1 Nhảy Dù vào An Lộc không chỉ là tăng quân để phòng thủ vị trí chiến lược then chốt này, mà còn để đáp ứng nhu cầu giúp cho vị tư lệnh mặt trận tạo niềm tin trong binh sĩ phòng thủ là An Lộc được tiếp viện, chẳng những đủ sức phòng thủ chống mọi cuộc tấn công của địch quân, mà còn có thể phản công khi tình hình cho phép, chứ không thể sử dụng đơn vị này như lực lượng xung kích đánh ngay vào vị trí địch đang chiếm đóng trong thành phố trong trận tấn công trước mà chúng ta chưa biết được thực lực của chúng lớn mạnh ở qui mô nào. Cấp liên Trung đoàn hay Sư đoàn? Thực tế chỉ biết phòng không và trọng pháo đã chiến của chúng rất mạnh. Nếu tấn công địch quân ngay khi đổ quân ở vùng ruộng trồng phía nam cầu Cầu Lê thì sẽ rơi vào trường hợp nêu ở trên. Nếu chiếm lại được sân bay Đồng Long ở phía bắc thành phố cũng sẽ không dùng được nữa vì nơi đó đã... và sẽ trở thành mục tiêu tập trung pháo đã được điều chỉnh từ trước. Các loại phi cơ vận tải hay trực thăng đáp xuống chỉ để bị banh xác mà thôi.

Kế hoạch khả thi là nên đổ quân Dù bằng trực thăng của KQVN hay KLHK ở một bãi đáp bí mật (a secret landing zone -or LZ) ở phía đông nam thị xã. Toàn bộ quân Dù sẽ an toàn khi đổ quân vì tạo được yếu tố bất ngờ, pháo binh địch sẽ không đủ thì giờ chỉnh tác xạ vào LZ mật đó. Từ bãi đáp an toàn này, Tiểu đoàn 6 Nhảy Dù, đơn vị đổ quân đầu tiên sẽ tức tốc di chuyển tấn công chiếm lại Đồi Gió và Đồi 169 chừng 3 hay 4 km phía đông nam thị xã bị địch chiếm trong trận đánh ngày hôm trước, là hai cao điểm chế ngự toàn thành phố. Tiểu đoàn 3 Pháo binh Dù sẽ đổ quân sau và vào vị trí khi Tiểu đoàn 6 Dù chiếm xong hai ngọn đồi nói trên. Hai Tiểu đoàn này sẽ do Trung tá Lê Văn Ngọc, Lữ đoàn phó, chỉ huy. Bộ Chỉ huy Lữ đoàn, Đại đội Trinh sát, Tiểu đoàn 5 và Tiểu đoàn 8 sẽ đổ quân tiếp theo trong ngày kế tiếp.

Tiểu đoàn 5 sẽ yểm trợ cho Tiểu đoàn 8 tiến vào đầu xa lộ (hay QL-13) xuất phát từ phía nam thị xã, chạy về hướng đồn điền cao su Xa Cam cách thị xã chừng 3, 4 km, về hướng nam. Khúc xa lộ này mặt đường rộng trên dưới 20m, hai bên đường trước đó các đơn vị Hoa Kỳ đã phát hoang sâu vào bìa rừng, mỗi bên rộng chừng 800m đến 1,000 nên rất trống trải có thể mở làm "một sân bay trực thăng tạm" rộng rãi, các loại trực thăng lớn nhỏ của KQVN và KLHK đều có thể đáp xuống được. Sau đó, Tiểu đoàn 8 Dù của Trung tá Văn Bá Ninh sẽ trấn đóng ở khu vực này phụ trách giữ an ninh và điều hành sân bay trực thăng tạm để các đơn vị phòng thủ có thể tản thương các thương bệnh binh và tiếp nhận quân bổ sung thay thế.

Tiểu đoàn 5 Dù của Trung tá Nguyễn Chí Hiếu sẽ tiến về khu vực gần vòng đai tây nam tỉnh lỵ và trấn đóng ở đó làm lực lượng trừ bị cho Lữ đoàn và cho Tướng Hưng. Bộ Chỉ huy Lữ đoàn được Đại đội Trinh sát bảo vệ, sẽ đóng chung với Bộ Chỉ huy Tiểu khu, nằm gần hai Tiểu đoàn nói trên. Đại tá LQL cho rằng, "nếu Lữ đoàn Dù mở được sân bay trực thăng tạm và bung rộng ra giữ được an ninh ở khu vực đầu xa lộ nói trên, thì lực lượng phòng thủ có thể tản thương và thay quân, hay tiếp tế được, các đơn vị sẽ có quân mới, khoẻ. Lực lượng sẽ mạnh dần. Sau khi đánh không quân cắt đứt đường tiếp vận của quân CSBV vào thành phố và "cô lập" được cánh quân này của chúng với các đơn vị hậu cần TWC/MN ở bên ngoài thì lực lượng địch sẽ mòn dần. Lực lượng phòng thủ An Lộc của Tướng Hưng chờ khi bắt tay được với các cánh quân của SĐ21BB từ Chơn Thành tiến lên sau khi giải tỏa được các chốt chặn của địch quân ở khu vực suối Tàu-Ô, lúc đó sẽ mở các cuộc hành quân chiếm lại các khu phố ở phía bắc thành phố và sân bay Đồng Long. Đó là kế sách an toàn cho An Lộc chống giữ lâu dài và quân CSBV sẽ mòn mỏi dần khi họ bị tấn công dồn dập bởi KQVN và KLHK –nhất là không lực chiến lược với loại bom sát thương rộng lớn và dữ dội B-52. Đó cũng là ưu sách để chiến thắng. Vì chúng ta giữ được thành và đánh được địch."

Dựa trên tình hình chiến sự diễn ra lúc đó thì quan niệm và kế hoạch hành quân của Đại tá LQL là tối ưu. Sau hơn một giờ bàn luận với Tướng Lê Văn Hưng và được vị tư lệnh chiến trường này hết lòng yểm trợ, Đại tá LQL lên trực thăng về Lai Khê trình bày lại với Tướng Nguyễn Văn Minh. Kế hoạch tức khắc được chấp thuận cho áp dụng. Từ chiều ngày 14 đến ngày 15 tháng 4, mọi cuộc đổ quân bằng trực thăng vận của Lữ đoàn 1 Nhảy Dù đã gây bất ngờ cho Bộ Tư lệnh TWC/MN của Tướng Trần Văn Trà. Toàn bộ các đơn vị Dù trực thuộc vào An Lộc trong ngày 17, với tổn thất tương đối nhẹ (chỉ dưới 4%) khi cánh quân lớn này vào trận địa đang nóng bỏng lúc đó. Yếu tố bất ngờ và sự chọn bãi đổ quân (landing zone -LZ) thận trọng nên không bị tổn thất

khi đổ quân. LZ là khu vực hương lộ 245 con đường nhựa chạy ngang sóc Srok Ton Cui, hướng tây nam và gần hai ngọn đồi Gió và 169 (xem bản đồ đổ quân vào An Lộc của LĐ1ND). Mọi chi tiết của kế hoạch do Đại tá LQL cũng được thực hiện chu đáo.

- Tiểu đoàn 6 Dù của Trung tá Nguyễn Văn Đình, từ khu vực đổ quân đã tiến vào mục tiêu và tấn công vào các đơn vị quân CSBV trên hai ngọn đồi ở khu vực đông nam thành phố này. Ngay trong buổi chiều 14, chừng hơn một giờ sau khi đổ quân, Tiểu đoàn đã chiếm xong hai mục tiêu, Đồi Gió và Đồi 169.
- Toàn bộ đại bộ phận của Lữ đoàn 1 Dù gồm Bộ Chỉ huy Lữ đoàn, Đại đội Trinh sát, Tiểu đoàn 5 và Tiểu đoàn 8 Dù đã đổ quân hoàn tất vào khoảng 3 giờ chiều ngày 15 tháng 4 ở bãi đáp gần đồi Gió. Cũng trong ngày này, từ sáng sớm Bộ Tư lệnh Tiền phương TWC/MN đã mở một cuộc tấn công chiến xa và bộ binh vào các tuyến phòng thủ của Tướng Hưng sau khi đã giập hơn năm ngàn quả đại pháo vào thành phố. Cuộc tấn công này diễn ra có vẻ vội vã ở mặt tây và tây bắc vì chiến xa từ hướng này tiến vào thành phố không có bộ binh tháp tùng. Ở mặt đông bắc thì áp lực tấn công của lực lượng địch rất nặng. Riêng ở mặt đông nam thì địch không thể tấn công vì quân Dù đã chiếm trọn khu vực hai ngọn đồi nói trên và ngọn đồi thấp hơn ở sóc Srok Ton Cui. Đặc biệt ghi nhận là thiết giáp địch vào thành phố chạy lạc lõng, lơ ngơ, không biết đường lối hay mục tiêu tấn công, dễ bị bắn hạ... dễ dàng. Có không ít đôi ba lý do để giải thích. Nhưng nguyên nhân chính là ngày hôm trước, tức ngày 14 tháng 4, nhằm mục đích làm giảm áp lực địch và sự tăng viện quân của chúng vào thành phố sau khi chúng tấn công mạnh ở hướng tây bắc ngày hôm trước và cũng để đánh lạc chú tâm của địch, yểm trợ cho Dù đổ quân, sau khi họp xong với Đại tá LQL, Tướng Hưng chỉ thị cho tôi vẽ mười boxes B-52 (mỗi boxe dài chừng hơn 2km và rộng 1km) chuyển cho Đại tá Miller, yêu cầu Không Quân Chiến lược Hoa Kỳ thực hiện; trong đó có hai boxes đánh xuống Ấp Phú Lố cách thị xã chừng hơn ba dặm, và Ấp Phú Bình chỉ các vòng đai phòng thủ của quân bạn ở hướng tây chừng 800m. Xin thực hiện ngay trong ngày hôm đó.

Buổi trưa trước khi Tiểu đoàn 6 Dù đổ quân vào LZ ở đông nam thị xã thì KQ Chiến lược Hoa Kỳ đã đánh xong hai boxes B-52 vào các ấp Phú Lố và Phú Bình ở tây thị xã. Tám boxes khác đánh xa hơn trên trục chuyển quân của chúng. Cư dân ở hai ấp này đã hoàn toàn di tản vào thành phố ngay trong những ngày 7 và 8 tháng 4. Ở các nơi đó chỉ còn vườn không nhà trống tuy nhiên vẫn còn là nơi thích nghi cho các đơn vị CSBV với các nước giếng ngọt, rau cải và cây trái, nhà cửa. Chúng có thể tạm dừng trên lộ trình tiến quân, lo cơm nước, để chuẩn bị tấn công vào thị xã. Sau này chúng tôi được biết chính hai boxes B-52 ngày 14 tháng 4 này ở hai ấp nói trên đã tiêu diệt trọn Bộ chỉ huy Trung đoàn 271, hai Tiểu đoàn bộ binh của Trung đoàn này và các đơn vị phòng-không tháp tùng, là cánh quân lớn của Sư đoàn Công trường 9 TWC/MN, và là mũi tấn công chính vào mặt tây và tây bắc An Lộc. Nhưng ngày 15/4, mũi nhọn chủ lực này đã... không bao giờ vào thành phố mà đã phơi thây ở hai ấp Phú Lố và Thanh Bình rồi. Các chiến xa vào thành phố trong ngày này không có bộ binh tháp tùng đã chạy lang bang trên các con đường phố, không biết bạn ở đâu, ví trí của quân phòng thủ ở đâu, thì chỉ là những con mồi ngon cho loại súng chống chiến xa M-72 mà thôi. Trong ngày đó, 10 chiếc T-54 và PT-76 của CSBV bị hạ trong thành phố).

Cũng trong ngày 15 tháng 4 này, vì giữ được LZ nên Bộ Chỉ huy Lữ đoàn 1 Nhảy Dù, các Tiểu đoàn 5 và Tiểu đoàn 8 Dù cũng đã đổ quân an toàn ở bãi đổ quân vùng sóc Srok Ton Cui. Tuy nhiên vì thành phố đang bị tấn công nên Tướng Hưng liên lạc chỉ thị cho Đại tá LQL tạm giữ lực lượng Dù ở khu vực vùng ba ngọn đồi đông nam đó, chưa vào thành phố trong ngày hôm đó. Ngày hôm sau Đại tá LQL chia quân Dù làm hai cánh vào thành phố.

Cánh thứ nhất, gồm có Tiểu đoàn Bộ Chỉ huy Lữ đoàn, các Đại đội Trinh sát và Công binh cùng với Tiểu đoàn 5 của Trung tá Nguyễn Chí Hiếu tiến vào vòng đai phòng thủ của Tiểu khu theo ngã ấp Sóc Gòn. Cánh quân thứ hai do Trung tá Văn Bá Ninh, Tiểu đoàn trưởng Tiểu đoàn 8 Dù chỉ huy, tiến vào mục tiêu chỉ định là đầu xa lộ phía nam tỉnh lỵ, gần Bộ Chỉ huy Tiểu khu theo ngã ấp Phú Hòa chỉ cách vòng đai phòng thủ thị xã chừng 1 km về hướng đông. Ấp Sóc Gòn cách ấp Phú Hòa hơn một km về hướng đông bắc. Cả hai cánh quân này đều chạm địch. Tuy cánh quân do Trung tá VBN chỉ huy là TĐ8ND vào ấp Phú Hòa trước, chỉ chạm nhẹ, nhưng đã đóng quân đêm 16/4 tại ấp này để yểm trợ cho cánh quân của Tiểu đoàn 5 và các Đại đội Trinh sát và Công binh Dù do chính Đại tá LQL chỉ huy, chạm súng nặng với một Trung đoàn của SĐ-5/CS trong suốt ngày và đêm 16 đó ở ấp Sóc Gòn. Địch quân tấn công vị trí dã chiến của Dù ở Sóc Gòn nhiều đợt, rất

mạnh. Chúng xung phong biển người với cả bộ binh và chiến xa, nhưng đều bị Dù đẩy lui. Kết quả cuộc chạm súng này các đơn vị của Đại tá LQL đã bắn hạ 4 T-54, tịch thu 7 súng cộng đồng, 20 súng AK-47, và địch quân bỏ lại tại trận 85 xác chết. Lực lượng Dù có 3 tử thương và 13 bị thương.

Điều đáng nêu lên là cả trong ngày và đêm 16/4 đã có hơn 20 phi tuần yểm trợ của KQVN cho đơn vị Dù của Đại tá LQL. Đặc biệt là trong các đêm này lần đầu tiên ghi nhận Không Quân Chiến Thuật Hoa Kỳ đã đưa một loại vũ khí mới diệt chiến xa địch ban đêm vô cùng hữu hiệu gọi là "Spectre" -tức là loại máy bay C-130 cải biến thành chiến đấu cơ, trang bị hồng ngoại tuyến, với các loại sensors dò tiếng động của động cơ và tự động điều khiển dàn súng đại bác 105 ly không dật, cộng thêm 18 khẩu đại liên 50 ly, đặt ở ba vị trí khác nhau mỗi nơi 6 khẩu, và hai dàn hỏa tiễn gồm 12 ống, tùy theo loại mục tiêu di động hay gây tiếng nổ trên mặt đất nhiều ít hay nặng nhẹ đến mức độ nào các loại vũ khí đó sẽ tác xạ thẳng tiêu diệt mục tiêu, chính xác trăm lần như một, không trật. Đây là loại vũ khí vô cùng lợi hại, bao vùng và diệt chiến xa và các loại xe chuyên chở pháo, hay các khẩu pháo di động của CSBV nhiều nhất trong trận chiến An Lộc -nhất là bên ngoài thành phố. Nên ghi nhận rằng tại An Lộc và vùng bao quanh, từ khi chiến trận diễn ra, toàn bộ chiến xa và các loại xe của các đơn vị phòng thủ hoàn toàn không còn nữa, chỉ còn một ít xe jeep không hề được sử dụng di chuyển trong đêm, do đó khi tiếng động cơ nổ ban đêm thì chỉ là chiến xa và các loại xe chở pháo và chở quân hay tiếp liệu của quân CSBV. Hai động cơ nổ là hai máy điện của BTL/SĐ5BB và của BCH/Tiểu khu Bình Long, cố định và có tọa điểm chính xác, nên các chiến đấu cơ Spectres, thường gọi là Hoả Long --xuất phát từ căn cứ Không quân Hoa Kỳ Utapao ở Thái Lan-- không thể bắn nhầm vào vị trí của các đơn vị phòng thủ. Hàng nhiều chục chiến xa và các loại quân xa của CSBV bị Hoả Long bắn hạ trên các trục giao thông ngoài An Lộc ở những ngày đêm sau đó, đã triệt mất đường tiếp vận của chúng.

Sáng ngày 17 tháng 4, các đơn vị Lữ đoàn 1 Nhảy Dù đã hoàn toàn vào các vị trí đã dự trù đúng theo kế hoạch của Đại tá Lê Quang Lương. Tức là ngoài Tiểu đoàn 6 Dù và mấy pháo đội của Tiểu đoàn 3 Dù trấn đóng trên hai ngọn đồi 169 và đồi Gió và Srok Ton Cui, do Trung tá Lê Văn Ngọc, Lữ đoàn phó chỉ huy, toàn bộ thành phần lớn hơn của Lữ đoàn 1 Nhảy Dù do chính Đại tá Lê Quang Lương chỉ huy, đã vào các vị trí trong thành phố như đã dự trù. Bộ Chỉ huy Lữ đoàn và Đại đội Trinh sát đóng chung với Bộ Chỉ huy Tiểu khu, Tiểu đoàn 5 Dù làm trụ bị đóng gần đó. Quan trọng nhất là Tiểu đoàn 8 Nhảy Dù, do Trung tá Văn Bá Ninh chỉ huy, chiếm trọn khu vực rộng lớn đầu xa lộ phía nam thành phố xuống đến gần đồn điền Xa Cam trong buổi sáng ngày 18/4. Tại khu vực này Tiểu đoàn đã chạm nặng với một đơn vị của Đ Công trường 7 của CSBV, địch bỏ lại hơn 40 xác chết, nhiều súng cộng đồng và cá nhân. Sau đó ĐĐ8NH và Đại đội Công binh Dù đã tu bổ dọn trống thêm quãng xa lộ sát liền với phía nam BCH Tiểu khu, làm thành bãi đáp tạm cho các loại trực thăng và chinooks của KLHK và KQVN. Tiểu đoàn này đã giữ sân bay trực thăng tạm này an toàn suốt những trận tấn công sau đó của lực lượng CSBV vào thành phố. Trực thăng của KQVN và HK đã bay lên đáp xuống khá an toàn, dù không tránh khỏi bị pháo kích, đã đưa được hàng trăm thương bệnh binh các đơn vị trú phòng ra khỏi trận địa và mang vào quân bổ sung, thực phẩm và trang bị nhẹ vào cho các cánh quân đó, mặc dù tiếp tế thực phẩm khô và đạn dược hay trang bị nặng khác vẫn do KLHK tiếp tục thả dù như trước đó.

Trước đó, trong ngày 16 tháng 4, Liên đoàn **81 Biệt Cánh Nhảy Dù**, chừng dưới năm trăm quân do Trung tá Phan Văn Huân chỉ huy, cũng được BTTM tăng viện cho Tướng Minh và được đưa vào An Lộc bằng trực thăng vận và đáp ở bãi đáp bên suối Rô, gần bãi đổ quân Sóc Srok Ton Cui của Lữ đoàn 1 Dù. Cuộc đổ quân an toàn và hoàn tất vào khoảng hơn 5 giờ chiều. Trung tá PVH bắt tay được với Trung tá LVN, Lữ đoàn phó Dù. Sau đó tiếp xúc âm thoại được với Tướng Hưng và nhận chỉ thị tiến lên hướng bắc thành phố theo lộ trình cập theo đường rầy xe lửa. Tuy nhiên vì trời tối nên phải đóng quân dã ngoại đêm đó; chỉ chạm súng nhẹ. Sáng ngày, trên lộ trình này Trung tá PVH đã liên lạc được với hai Đại đội của Liên đoàn 3 ĐĐ đã tách rời đơn vị mẹ trong cuộc tấn công ngày 13/4. Buổi chiều 17/4 cả Liên đoàn 81 Biệt Cách Nhảy Dù vào thành phố. Ngay tối đêm đó, từng toán quân nhỏ thiện chiến của Liên đoàn tấn công và chiếm lại một vài khu vực quân CSBV chiếm mấy ngày trước gần khu Chợ An Lộc. Đến hết ngày 18/4 chiến sĩ Liên đoàn đã hoàn toàn kiểm soát khu vực được chỉ định và bung ra hơn trăm thước về hướng bắc. ĐĐ81BCND sở trường tấn công vị trí địch quân bằng những toán quân nhỏ cấp Tiểu đội hay bán Tiểu đội như vậy.

Từ ngày đó ĐĐ81BCND trấn giữ vị trí quan trọng này ở mặt bắc thành phố đã gạt hái những thành quả tốt đẹp mặc dù bị tổn thất không ít vì pháo kích, và lập được kỳ công ghi vào quân sử với cái nghĩa trang nhỏ chôn chiến sĩ hy sinh tại chỗ trong khu vực đó, có hai câu đối khắc ghi trong tâm tưởng của mọi người --mặc dù sau chiến tranh nghĩa trang đó không còn nữa-- nhưng bất cứ một quân nhân QLVNCH nào cũng còn nhớ:

*“An Lộc địa sử ghi chiến tích.
Biệt Kích Dù vị quốc vong thân”.*

Trên vách tường xây gạch quét vôi của nghĩa trang người ta còn đọc được hai câu thơ của Vương Hãn được ghi lại bằng chữ lớn:

*“Túy ngoại sa trường quân mạc tiếu.
Cổ lai chinh chiến kỷ nhân hô” (Ảnh # 3)*

Nét văn hóa trên đây là chứng tích mã thượng không riêng của người quân nhân BKD nhưng là nét hào hùng phóng khoáng chung của mọi chiến sĩ trong QLVNCH. Họ chiến đấu anh dũng với chính nghĩa cao cả là bảo vệ quần chúng với tư tưởng bao dung, lòng vị tha, không thù hằn khát máu như những cán binh Bộ đội Nhân Dân CSBV, mà chúng thường tự cho là “Bộ đội Cụ Hồ”. Những người cầm súng “sinh bắt tử nam” đó đã từng giết người tập thể dã man ở Huế Tết Mậu Thân, ở khắp mọi chiến trường mà họ mở những cuộc tấn công với chủ trương tiêu diệt tất cả mọi người dù là chiến sĩ hay thường dân, người già cả, đàn bà và trẻ con trên mục tiêu mà họ tấn công. Nghĩa là không chừa một ai trước họng súng của chúng. Và đó là chủ trương của Đảng Lao Động Việt Nam. **An Lộc mùa Hè này cũng là một điển hình về sự giết chóc vô tội vạ của “Bộ đội cụ Hồ”.**

An Lộc là một thành phố của một tỉnh, không có hệ thống phòng thủ kiên cố như Điện Biên Phủ, như Khe Sanh. Trong thành phố đó nếu tính theo tỷ lệ nhân số thì chỉ có một quân nhân trong năm hoặc sáu cư dân. Vậy nếu An Lộc được bảo vệ bằng bốn, năm, hay sáu nghìn chiến sĩ thì có từ hai mươi nghìn thường dân hay nhiều hơn. Khi trận chiến khởi diễn, **mấy nghìn cư dân, từng đoàn, chạy theo xa lộ về Chơn Thành, hay Bình Dương, bị “Bộ đội cụ Hồ” bắn thẳng bằng súng trường AK-47 hay pháo kích pháo, thân chết đầy đoạn đường dài mấy cây số quãng từ đồn điền cao su Xa Cam trở về hướng nam.** Ngày đầu tiên, khi tấn công An Lộc từ hướng đông, chúng đã lừa hàng trăm thường dân ở Quận Lợi làm mộc che phía trước bộ đội của chúng tiến theo ở phía sau. Hèn nhát và vô nhân. Chúng tôi thì chịu đựng cuộc tấn công đó một cách khó khăn và tránh làm thiệt hại cho thường dân, tránh không sử dụng hỏa lực tập thể của pháo binh hay không quân. Ngược lại cũng trong ngày này, chúng pháo kích vào nhà thương tỉnh lỵ, và nhiều lần khác trong các ngày sau, quần chúng bị thương hàng mấy trăm người đến đó, bị chết gần hết. Rồi thấy người chết bị chúng dập thêm pháo, tan xác, mất đầu, cụt tay chân. Rồi đợt pháo khác nữa... thân người biến thành những đồng thớt nhầy nhựa hay văng vãi tứ tung khắp trong ngoài bệnh viện. Đại tá Bùi Đức Diễm, Tham mưu trưởng hành quân của Tướng Hưng phải tự mình lái xe xúc đất buldozer đào các đường rãnh sâu dài nhiều chục thước và rộng trên ba thước rồi chiến sĩ Đại đội 5 Trinh sát phụ chôn xác tập thể dưới các đường rãnh đó, như nói trên. Những ngày tiếp theo chúng pháo kích liên tục và vô cùng dữ dội, mỗi ngày hàng nghìn quả đạn. **Chiến sĩ chết đã đành, nhưng hàng nghìn thường dân chết theo với một thành phố sụp đổ gần như toàn diện.** Không một ngôi nhà nào đứng vững, không một bức tường nào, con đường nào, hay thân cây nào không mang dấu vết mảnh đạn lớn nhỏ của các loại trọng pháo, đại pháo, lớn nhỏ của bộ đội cụ Hồ. Xin nhớ... An Lộc chỉ là một thành phố nhỏ, không phải là một hệ thống chiến lũy, chiến hào. Đó là nơi cư trú của thường dân không phải là nơi để chúng dập thành bình địa như những công sự chiến đấu của binh sĩ.

Sự hiện diện của hai đơn vị Dù thiện chiến này vào An Lộc làm cho tinh thần binh sĩ trú phòng của SD5BB, LD3BDQ và quân dân thuộc Tiểu Khu Bình Long lên tinh thần thấy rõ. Lực lượng phòng thủ đã lên đến hơn bảy nghìn chiến sĩ. Các đơn vị phòng thủ lo củng cố thêm vị trí của mình, thực ra là binh sĩ trú phòng chỉ đào sâu thêm và rộng hơn hố chiến đấu cá nhân để dễ bề xoay trở trường hợp bị pháo kích mà không hề có công sự chắc chắn nào che chở khi bị tấn công. Chính kỹ thuật chiến đấu cá nhân, sự trông cậy vào loại M-72, vũ khí chống chiến xa rất hữu hiệu mới được Hoa Kỳ đưa vào chiến trường miền Nam làm cho binh sĩ tin tưởng cũng như niềm tin tưởng vào sự quyết tâm của các cấp chỉ huy, nhất là lệnh tử thủ chiến của tướng tư lệnh mặt trận Lê văn Hưng, nên họ quyết tâm và dũng cảm chiến đấu. Trong trận tấn công ngày 13/4 vừa qua họ đã thành công bắn hạ được nhiều chiến xa của CSBV, giữ vững được An Lộc. Cuộc tấn công đó kéo dài đến hết ngày 17/4.

Ngày 18/4, TWC/MN mở cuộc tấn công thứ hai vào An Lộc. Chính trong ngày này các đơn vị CSBV tấn công thành phố bị thiệt hại nhiều nhất. Sự tăng cường của những đơn vị tinh nhuệ nhất của QLVNCH, làm cho niềm tin của quân trú phòng càng được củng cố mạnh mẽ hơn trong thời gian sau đó. Phải công nhận là kế hoạch đổ quân tiếp viện Dù ở một bãi đổ quân an toàn và thiết lập một phi trường trực thăng tạm ở khu xa lộ phía nam thành phố An Lộc của Đại tá LQL là ưu việt. Tái được thương binh về các bệnh viện ở hậu cứ, nhận

được thêm quân, dù ít dù nhiều, đã làm thay đổi cả bộ mặt chiến trường. Các đơn vị mạnh hơn, nhẹ nhàng hơn và cơ động hơn trong chiến đấu.

Suốt thời gian hơn 3 tuần lễ, từ ngày 18/4 cho đến ngày 11/5 --là ngày CSBV mở đợt tấn công thứ ba vào An Lộc-- diễn ra hai sự kiện quan trọng làm ảnh hưởng đến uy tín và con đường binh nghiệp của Tướng Lê Văn Hưng. Hai việc này đã nói sơ ở phần trên. Xin ghi rõ hơn:

- Sự kiện thứ nhất: Vì bãi trực thăng tạm do TĐ8ND do Trung tá Văn Bá Ninh chỉ huy thiết lập và bảo vệ hữu hiệu, các đơn vị phòng thủ tấn thương được, nhận thêm quân, và tiếp tế được các nhu yếu phẩm cần thiết, tuy với số lượng ít. Niềm tin mới lớn dần. Vậy mà, trong khi chiến sĩ của từng đơn vị phòng thủ lên tinh thần và sẵn sàng chờ một cuộc tấn công sắp tới của CSBV, thì một ngày vào khoảng cuối tháng 4, 1972, một cấp chỉ huy mang cấp bậc Đại tá băng bó vết thương rất nhẹ, đã được điều trị lành rồi, và một Thiếu tá pháo binh, cùng ra sân bay trực thăng tạm và định leo lên một trực thăng tấn thương để mong thoát ra khỏi An Lộc. Binh sĩ Dù của Trung tá VNB giữ bãi trực thăng thấy ông thương binh này mang cấp bậc Đại tá trên cổ áo, không dám cản, nhưng báo cáo cho Trung tá Văn Bá Ninh. Ông Ninh báo cáo ngay cho Đại tá Lê Quang Lương, Lữ đoàn trưởng. Đại tá L. ra tận nơi, nhìn dải băng trên vai ông Đại tá nọ và hỏi ông ta ở đơn vị nào và bị thương ra sao? Ông Đại tá xưng tên là Mạch Văn Trường, Trung đoàn trưởng Trung đoàn 8, SĐ5BB. Đại tá LQL chỉ nói một câu nhẹ nhàng: - "Thương tích nhẹ như vậy mà muốn được tấn thương hay sao?" Ông tức khắc gọi cho Tướng Hưng trình sự việc. Tôi lại được Tướng Hưng ra lệnh đem xe Jeep ra gặp Đại tá LQL để "nhận lại" ông Đại tá và ông Thiếu tá "thương binh" trở về Bộ TLHQ/SĐ. Lẽ dĩ nhiên ông Đại tá và ông Thiếu tá này bị Tướng Hưng xát muối. Thì ra Đại tá MVT trước đó một hôm bị Tướng Hưng ra lệnh cho về chỉ huy lại đơn vị của mình sau khi nằm hơn tuần lễ trong căn hầm của tư lệnh chỉ với vết thương nhẹ trên vai. Ai ngờ bị "lạnh căng" vì những trận pháo dồn dập của quân CSBV khi trở lại đơn vị, ông ta ra sân trực thăng định "chuồn" về hậu cứ.... Và vì "việc phải làm" này, Tướng Hưng đã chạm vào con gà cứng của tướng Tư lệnh Quân Đoàn. Đó là lần thứ nhất. Việc "giả thương binh định chuồn về hậu cứ" này chẳng những tôi biết mà còn rất nhiều người biết. Nhưng người biết rõ nhất có lẽ là Đại tá VBN, Tiểu đoàn trưởng TĐ8ND lúc đó; hiện nay ông đang sống tại Hoa Kỳ. Sau này, còn một chuyện quan trọng hơn cũng liên quan tới "con gà đó" nên Tướng Hưng bị Tướng Nguyễn Văn Minh dằn cho những đòn nặng chí tử ảnh hưởng lâu dài đến binh nghiệp của Ông.
- Sự kiện thứ hai: Như tôi trình bày ở phần trên, chỉ xin ghi thêm cho rõ hơn. Từ ngày 7/4 sau khi BTL Hành Quân của SĐ chuyển sang hầm ngầm ở khu đất trống cạnh building Tòa Hành Chánh Tỉnh, Tướng Hưng chưa hề ở trong căn hầm ngầm dành riêng cho tư lệnh cho đến tuần lễ cuối cùng của tháng 4/1972. Nơi đó có một chiếc giường sắt, một tủ lạnh, một chiếc bàn nhỏ và một ghế ngồi, vì suốt buổi chiều và đêm 7/4, Ông cùng Đại tá Miller bận họp bàn kế hoạch hành quân ở chiếc bàn thấp nhỏ đặt giữa hai chiếc ghế bố của hai vị này mà, bên cạnh ghế bố của Đại tá Miller là hai chiếc ghế bố của hai sĩ quan cố vấn cấp tá, một của Trung tá Ed Bénédict, phụ tá cho Miller, một của Thiếu tá Alan Borsdorf, phụ trách hành quân của toán cố vấn. Nếu từ trên mặt đất bước xuống mười bậc, nhìn vào vách hầm đối diện là thấy ngay, nghĩa là ở khu chính của hầm. Từ cửa hầm bước chừng năm sáu bước sang phía trái là chiếc bàn dài đặt hệ thống máy truyền tin. Vì vậy có thể gọi khu này là Trung tâm Hành Quân của BCH/HQ/SĐ. Từ cửa hầm, nếu theo địa đạo đi về phía phải, chừng hai mươi bước, là căn hầm của tư lệnh. Từ ngày 8/4, khi Đại tá MVT, Trung đoàn trưởng Trung đoàn 8 bị vết thương ở vai, Tướng Hưng đã nhường căn hầm riêng này cho ông này nằm điều trị và dưỡng thương trước trận tấn công thứ nhất của quân CSBV (trước ngày 13/4) cho đến tuần lễ cuối của tháng 4 đó.

Tại chiếc bàn nhỏ giữa hai chiếc ghế bố của hai giới chức quan trọng nhất ở An Lộc là Tướng Tư lệnh Chiến trường Lê Văn Hưng và Đại tá Cố vấn trưởng William Miller đã xảy ra nhiều trận cãi vã to tiếng giữa hai người, như đã nói. Lý do chính là vì Đại tá Miller thấy An Lộc được tăng cường Lữ đoàn 1 ND và Liên đoàn 81 BCKD, nên đưa ra kế hoạch tái chiếm lại phần thành phố trong khu vực thương mại phía bắc An Lộc và Sân bay Đồng Long --đã bị các đơn vị của CSBV chiếm trong đợt tấn công đầu tiên của chúng từ ngày 13 đến ngày 18 tháng 4. Nếu có một cuộc phản công như vậy ông (Đại tá Miller) sẽ yêu cầu Không Quân Chiến Lược và Không Quân Chiến Thuật lập kế hoạch không yểm tối đa cho Tướng Hưng. Ông ta yêu cầu nên sử dụng Lữ đoàn 1 Nhảy Dù, Liên đoàn 81 Biệt Cách Nhảy Dù và Liên đoàn 3 BĐQ làm nỗ lực tấn công chính, những đơn vị còn lại sẵn sàng ứng chiến tại chỗ. Ông ta ước tính là lực lượng phòng thủ của Tướng Hưng có thể điều động được chừng 3,000 quân cho kế

hoạch phản công tái chiếm phần thành phố bị mất đó, mà ông cho sân bay Đồng Long là quan trọng cho việc tiếp tế và tải thương hơn là hàng ngày phải tiếp tế bằng thả dù của Không lực Hoa Kỳ. Ông cũng cho rằng các loại trực thăng KQVN hay Hoa Kỳ đáp vào bãi đáp tạm do TĐ8ND ở đầu xa lộ là rất nguy hiểm. Đề nghị này của Đại tá Cố vấn Miller có vẻ hợp lý nhưng chưa đúng lúc.

Theo lời khai của tù binh, là một sĩ quan CSBV bị TĐ3/7 bắt được trong trận tấn công vào An Lộc lần thứ nhất ngày 17/4 và lời khai của một sĩ quan CSBV hồi chánh khác, cho biết là **Trung đoàn 271 của SĐ-9/CS gần như hoàn toàn bị B-52 tiêu diệt ở áp Phú Lổ và áp Phú Bình** mấy ngày trước nên nỗ lực chính của Sư đoàn này coi như thất bại ở hướng tây bắc, mặc dù hướng đông bắc Trung đoàn 272 của chúng chiếm được sân bay Đồng Long và mấy khu phố phía bắc An Lộc. Tuy nhiên cuộc tấn công lần thứ nhất này của CSBV vào An Lộc được TWC/MN ghi nhận là thất bại. Các tù binh này cho rằng TWC/MN đã chuẩn bị một trận tấn công lớn khác vào An Lộc và lần này nỗ lực chính sẽ do SĐ-5/CS đảm trách ở hướng đông bắc. Hướng tây và tây nam do SĐ-9/CS đảm nhận, nhưng chỉ là nỗ lực phụ. Các đơn vị chiến xa, pháo binh, phòng không và đặc công cấp Trung đoàn sẽ tăng cường cho hai đơn vị lớn nói trên. Hồi chánh viên này cũng cho rằng SĐ-7/CSBV sẽ tăng cường từ phía nam lên cho SĐ-5/CS một Trung đoàn nguyên vẹn để tấn công ở mặt đông nam An Lộc vì nơi này đã có sự hiện diện của quân Nhảy Dù. Trước những tin tức và tình huống trận chiến có thể diễn ra lớn lao được ước tính là nguy hiểm như vậy, Tướng Hưng tất nhiên phải rất dè dặt và vì vậy nên sinh ra cuộc cãi vã dữ dội về quan niệm chiến thuật giữa ông và Đại tá Cố vấn Miller, kéo dài cả nhiều ngày liền, ngay cả khi trận tấn công lần hai của CSBV (18-21/4) vừa chấm dứt.

Thấy tình trạng khá gay gắt nên có một đêm tôi vào căn hầm riêng và hỏi chuyện Tướng Hưng. Ông Hưng nói với tôi rằng ông coi Miller như một chiến sĩ ưu tú nhưng **không đủ hiểu biết về chiến tranh Việt Nam**. Ông chỉ cần Miller vì cần sự trợ chiến về không yểm và tiếp tế của Lực lượng Không Quân Chiến lược và Chiến Thuật Hoa Kỳ mà không cần đến quan điểm chiến thuật của ông Miller. Tướng Hưng nói với Miller rằng, nếu trận tấn công khác diễn ra thì lực lượng CSBV mà TWC/MN sử dụng sẽ lên đến hơn 20,000 quân, hay hơn nữa, các loại bộ, pháo, các đơn vị đặc biệt khác, và chiến xa... tổng cộng lực lượng đó sẽ lên đến hơn ba Sư đoàn.... **Giả thử nếu ngay lúc đó mà đề nghị phản công để chiếm lại mặt bắc thành phố và sân bay Đồng Long của Đại tá Miller được thực hiện thì tổn thất của các cánh quân phản công sẽ rất lớn**. Và, nếu chiếm lại được các khu vực bị mất trước đó thì lực lượng bạn sẽ phải phân tán để giữ các vị trí vừa tái chiếm, hệ thống phòng thủ sẽ mỏng hơn vì không đủ quân. Hiện tại trong thành phố An Lộc quân phòng thủ chỉ chừng 7,000 người có thể tác chiến được. Một kế hoạch phản công tái chiếm các khu bị mất có thể thành công tạm bợ nhưng An Lộc sẽ bị tiêu diệt trong trận tấn công dữ dội hơn của CSBV. Vì ngay trong tuần lễ khi An Lộc được tăng cường hai đơn vị Dù thì tình hình ở khu vực phía đông nam An Lộc trở nên vô cùng sôi động.

Trong trận tấn công An Lộc lần thứ hai, bắt đầu từ ngày 18/4, CSBV đã dội trọng pháo mỗi ngày hơn một nghìn quả pháo vào các đơn vị phòng thủ An Lộc và đạn nổ tập trung nhiều nhất là các khu đóng quân của các đơn vị thuộc TĐ6ND, nhất là hai ngọn Đồi Gió, Đồi 169 và áp Srok Ton Cui. TĐ5ND đóng ở đông nam, cách BCH/Tiểu khu một cây số, cũng bị pháo kích và tấn công dữ dội. SĐ-7/CSBV, mặc dù vẫn “đóng chốt” chặt chẽ ở khu vực Suối Tàu-Ô, nhưng vẫn nhận được lệnh của TWC/MN đưa bớt Trung đoàn 141 về vùng đông nam An Lộc để gây áp lực mạnh cho cánh quân Dù của Đại tá LQL ở khu vực cao đềm này. Điều làm cho Tướng Hưng quan tâm hơn là tin tức của Đại đội Kỹ Thuật/SĐ ghi nhận hai Trung đoàn F-6 và 275 của SĐ-5/CS sau khi bổ sung quân ở vùng Trại Tâm đã quay lại chiến trường An Lộc và hiện diện trong khu trọng yếu đó, chưa kể Trung đoàn Đặc công 469 và hai Trung đoàn 208 Trọng pháo và 271 Phòng không của SĐ70 Pháo/TWC/MN cũng từ vùng đồn điền Quản Lợi kéo xuống các áp Sóc Trào, Hương Thanh hướng đông bắc Đồi Gió chừng 6 đến 8 cây số. SĐ-5/CS vẫn giữ Trung đoàn 174, tức đơn vị cấp Trung đoàn thứ ba của chúng ở vùng đồn điền và sân bay Quản Lợi, hình như để làm lực lượng phòng ngừa một cuộc đổ quân bất ngờ của QLVNCH tái chiếm sân bay quan trọng nhất này của Bình Long, chỉ cách An Lộc chừng 5 hay 6 cây số ở phía đông. Trước tin tức về cuộc tập trung quân CSBV lớn ở đông và đông nam An Lộc, cộng thêm những yếu tố khác nói ở trên, dĩ nhiên Tướng Hưng không thể chấp thuận kế hoạch tái chiếm các khu phố phía bắc tỉnh lỵ và sân bay Đồng Long của Đại tá William Miller. CSBV tập trung lực lượng lớn ở khu vực này rõ ràng là chúng có ý định tấn công và tiêu diệt đơn vị Nhảy Dù thiện chiến này của QLVNCH trước, hoặc trong trận đánh quyết định. **Cuộc cãi nhau “về chiến thuật” này đã tăng thêm sự rạn vỡ giữa hai cấp chỉ huy cao cấp này ở mặt trận An Lộc**. Dĩ nhiên, Tướng Hưng đã báo cáo đầy đủ lên Tướng Minh. Về phần Đại tá Miller có lẽ cũng vậy. Sự ghét bỏ Tướng Hưng của Đại tá Miller dù muốn che đậy qua vẻ lịch sự thường nhật của người

phương Tây, nhưng ông đã không tự kèm chế được lúc đó --và sau này nữa-- khi về lại Hoa Kỳ, **Miller đã tạo nên một luồng dư luận lớn tấn công vào uy tín của Tướng Hưng và Bộ Tham mưu Hành Quân của SĐ5BB là bất lực, thụ động, không làm được việc gì**, “kể cả công việc tham mưu hành quân hoàn toàn do toán cố vấn Hoa Kỳ của ông ta đảm trách suốt trận đánh An Lộc.” Ông ta còn cung cấp tài liệu thiếu chính xác mà nhiều bìa đặt nói trên cho Trung úy James H. Willbanks, trong toán cố vấn của Chiến đoàn 52 của SĐ18BB tăng phái, mà, sau này về Mỹ đi học lại, đã dựa vào để viết, trình, luận án Tiến sĩ (sau đó in thành sách với tựa đề “The Battle of AnLoc”, Indiana University Press, 2005), như nói phần trên. Tài liệu này của Willbanks và các cuộc hội thảo khác về Trận An Lộc của Đại tá William Miller đã biếm nhẽ và hạ thấp uy tín của Tướng Lê văn Hưng đến mức cao nhất trong Quân lực Hoa Kỳ. Trở lại thời điểm đó, nhìn rõ cục diện chiến trường mới thấy rằng sự hiểu biết của William Miller là nông cạn, đúng như Tướng Hưng nhận xét.

Ngày 19/4, ngày thứ nhì TWC/MN tấn công An Lộc lần hai, CSBV pháo kích dữ dội vào thành phố, vào vị trí đóng quân của các đơn vị Dù, nhất là vị trí của TĐ6 và TĐ3 Pháo binh Dù ở Đồi 169, Đồi Gió và Srok Ton Cui. Ngay trong đêm đó, 6 khẩu đại bác 105ly của TĐ3 Pháo Dù bị pháo CSBV đập nát không sử dụng được nữa và kho đạn trọng pháo trên Đồi Gió, hơn 1,000 quả đạn, cũng bị nổ tung. Sáng ngày 20/4, toàn khu vực đông nam này bị uy hiếp trầm trọng bởi hai Trung đoàn CSBV, Trung đoàn 275 của SĐ-5/CS và Trung đoàn 141 của SĐ-7/CSBV phối hợp với chiến xa. Đồi Gió bị tấn công ác liệt nhất trong đêm đó sau nhiều đợt pháo gần như san bằng ngọn đồi cao 150m này, tiếp theo là những đợt tấn công biển người với bộ binh và chiến xa. Mặc dù chiến sĩ TĐ6ND trên đồi đã chống trả mãnh liệt, hạ 2 trong 4 chiến xa, và đẩy lui nhiều đợt xung kích, nhưng đến gần sáng thì bị tràn ngập. Thiếu tá Phạm Kim Bằng, Tiểu đoàn phó và số quân Dù còn lại đã tập trung về được với Bộ Chỉ huy nhẹ của Trung tá Lê văn Ngọc Lữ đoàn phó, trên Đồi 169. Một cánh quân khác của TĐ6ND, gồm hơn hai Đại đội do Trung tá Nguyễn văn Đĩnh chỉ huy ở Srok Ton Cui cũng bị tấn công dữ dội, phải đánh mở đường máu rút về hướng đông nam trên hữu ngạn Sông Bé. Sau nhiều lần bị phục kích và tấn công trên lộ trình rút lui, nhiều toán binh sĩ của cánh quân này thất lạc, tuy nhiên Trung tá NVĐ vẫn giữ được liên lạc với Bộ Chỉ huy Lữ đoàn, nên buổi chiều ngày 21/4 được trực thăng bốc về Lai Khê. Chỉ còn hơn một trăm chiến sĩ phần lớn đều bị thương tích. Các ngày kế tiếp một số chiến sĩ của Tiểu đoàn thất lạc cũng tìm về được với các đơn vị bạn thuộc SĐ21BB vùng phía bắc Chơn Thành. Tồn thất của TĐ6ND rất nặng. Bị mất hơn một nửa quân số tham chiến, trên hai trăm người chết và mất tích, với hàng trăm thương binh. TĐ3 Pháo binh Dù mất toàn bộ các khẩu pháo binh dã chiến, tổn thất lớn về quân số. Cũng trong đêm 20 rạng sáng 21/4, dưới áp lực quá nặng nề của hơn hai Trung đoàn quân CSBV, cánh quân của Trung tá LVN trên Đồi 169, chỉ còn chừng 150 người, kể cả chiến sĩ của TĐ6ND, cũng được lệnh bỏ ngọn đồi này rút vào An Lộc theo lộ trình của TĐ8ND mấy ngày trước, và tập trung lại với Bộ Chỉ huy Lữ đoàn phòng thủ mặt đông nam thành phố.